

Ako finančné inštitúcie využívajú veľké dáta

Čo potrebujete vedieť

- **Banky, poisťovne a investičné firmy stále častejšie používajú technológiu veľkých dát (Big Data) ako nástroj na spracovanie veľkého množstva dát vrátane osobných údajov. To im umožňuje lepšie vás spoznať ako zákazníka a na základe zhromaždených informácií vybrať produkty, ktoré lepšie vyhovujú vašim potrebám.**
- **Finančné služby, ktoré používajú technológiu veľkých dát, vám môžu veľmi pomôcť, niekedy vám však môžu i uškodiť. Spoločnosti poskytujúce finančné služby totiž môžu vaše údaje vyhodnotiť aj nesprávne a na základe tejto mylnej interpretácie vám ponúknuť produkty, ktoré vôbec nepotrebujete, alebo vás naopak vylúčiť z ponuky produktov, ktoré by ste využili.**
- **Ako zákazník máte právo na ochranu osobných údajov, ktoré poskytujete finančným inštitúciám.**
- **Mali by ste sa vždy uistiť o tom, že rozumiete svojim právam, výhodám, rizikám a základným vlastnostiam týchto služieb, ako aj tomu, ako môžu byť vaše osobné údaje použité (dajte si napríklad pozor na podmienky používania osobných údajov v zmluvách, pri ktorých treba iba zaškrtnúť políčka).**

Čo sú veľké dáta?

Keď chatujete s priateľmi na internete, používate aplikáciu v chytrom telefóne alebo napríklad používate svoju platobnú kartu, vytvárate dátový tok. V rámci veľkých dát sa využívajú veľmi pokročilé IT nástroje na spracovanie obrovských súborov dát rôzneho typu.

Veľké dáta môžu zahŕňať údaje o zákazníkoch z webových stránok, údaje zo sociálnych sietí, históriu vyhľadávania v internetových prehliadačoch, signály z mobilných telefónov alebo údaje vytvorené pri použití platobnej karty.

Aké výhody vám ako používateľovi finančných služieb veľké dáta ponúkajú?

Finančné služby, ktoré vám pomáhajú

Veľké dáta umožňujú finančným inštitúciám, aby vám ponúkali produkty, ktoré budú ešte viac šité na mieru, a služby, ktoré budú ešte viac prispôbené vašim potrebám.

Vďaka využívaniu techník veľkých dát by vás, napríklad, vaša poisťovňa mohla varovať, že vaša poisťka nekryje skok padákom, o ktorom informujete na svojom profile v sociálnej sieti.

Finančné inštitúcie môžu, napríklad, pomocou technológie veľkých dát prepojiť vaše údaje zo sociálnych médií s údajmi o tom, ako zaobchádzate so svojimi úsporami. Finančné inštitúcie potom môžu tieto informácie využiť na lepšie pochopenie vašich zvykov pri vytváraní úspor a investíciách.

Finančné inštitúcie používajú veľké dáta pri bežnom poskytovaní finančných služieb čoraz častejšie a je isté, že tento trend bude pokračovať aj v budúcnosti.

Aby ste mohli čo najviac vyťažiť z finančných produktov a služieb využívajúcich veľké dáta a prijímať informované rozhodnutia, mali by ste sa dôkladne oboznámiť

so všetkými výhodami a rizikami, ktoré z používania takýchto produktov a služieb vyplývajú. Mali by ste sa takisto presvedčiť o tom, či dobre rozumiete základným vlastnostiam produktov a služieb využívajúcich veľké dáta, ako aj tomu, ako presne sú pri ich vývoji použité vaše osobné údaje a mohli ste tak prijímať informované rozhodnutia.

Lepšia ochrana pred podvodmi

Aplikácie využívajúce veľké dáta by mohli pomôcť vašej banke odhaliť, že sa niekto pokúša z vášho účtu vykonať podvodnú platbu. Napríklad, ak niekto chce vo vašom mene realizovať falošnú elektronickú platbu zo zahraničia, vaša banka by pomocou lokalizačnej technológie mohla zistiť, že sa momentálne nachádzate v inej krajine ako je tá, v ktorej sa zaznamenal pokus o vykonanie platby, pričom takúto platbu by mohla zablokovať.

© iStock/bluebay/2014

Ako si chrániť svoje práva

- Dávajte pozor na to, aké informácie poskytujete svojim finančným inštitúciám a čo všetko o sebe uverejníte na internete vrátane sociálnych sietí.
- Skontrolujte si nastavenia ochrany svojho súkromia a osobných údajov na internete a uistite sa, že sú na úrovni, ktorá vyhovuje vašim potrebám.
- Na spracovanie svojich osobných údajov dávajte súhlas iba v prípadoch, keď poskytovateľovi služieb dôverujete a vyhovuje vám spôsob, akým bude s vašimi údajmi zaobchádzať. Pokiaľ máte pochybnosti, požiadajte o podrobnejšie informácie.

Ak máte podozrenie, že vaše osobné práva nie sú rešpektované, môžete:

- Využiť svoje právo namietať proti spracúvaniu vašich osobných údajov na marketingové účely. To by vám mohlo pomôcť zbaviť sa obťažujúcich alebo agresívnych reklám.
- Podat' sťažnosť príslušnému poskytovateľovi služieb.
- V prípade potreby podať sťažnosť vnútroštátnemu subjektu na vybavovanie sťažností a/alebo vnútroštátnemu orgánu pre ochranu osobných údajov.

© iStock.com/NicoElnino

Riziká využívania veľkých dát vo finančnom sektore

Je potrebné pamätať na to, že využívanie techník veľkých dát nesie so sebou aj riziká a môžu mať pre vás negatívne následky:

- Nástroje na spracovanie veľkých dát môžu obsahovať chyby. Môže sa napríklad stať, že technológia zaznamená pohyb zdravotníckeho pracovníka počas nočnej zmeny nesprávne a vyhodnotí jeho aktivitu ako nezdravý životný štýl. V dôsledku toho by mohla mať takáto osoba problémy so získaním pôžičky.
- Vďaka veľkým dátam môžu poisťovateľia získať lepší obraz o vašom rizikovom profile. To znamená, že napríklad majitelia domov na území, ktoré býva zasiahnuté povodňami, by mohli mať problémy pri uzatváraní poistenia pre domácnosť.
- Poskytovatelia finančných služieb môžu využiť svoje širšie znalosti o vás na to, aby vám posielali ponuky šité na mieru, čo by vás mohlo zvädzať k nákupu služieb alebo produktov, ktoré v skutočnosti ani nepotrebuje.
- Využívanie veľkých dát môže viesť k ponuke finančných produktov a služieb, ktoré budú vo vysokej miere prispôbené potrebám zákazníkov a budú mať veľa rozličných vlastností. To vám môže ešte viac skomplikovať situáciu pri porovnávaní jednotlivých produktov a rozhodovaní, ktorý vám najviac vyhovuje.

Ako ste chránení?

Vypracovalo sa niekoľko pravidiel, ktorých cieľom je znížiť uvedené riziká a ochrániť vás. Uvádzame tie najdôležitejšie:

- Na spracovanie vašich osobných údajov je potrebné získať váš jasný, výslovný a dobrovoľný súhlas.
- Poskytovatelia finančných služieb sú povinní zaistiť, aby informácie o službách a produktoch, ktoré vám poskytujú, boli jasné a neboli zavádzajúce.
- Poskytovatelia finančných služieb sú pri využívaní veľkých dát na vytváranie služieb a produktov, ako aj pri využívaní veľkých dát pri predaji takýchto služieb a produktov, povinní konať čestne a spravodlivo.
- Poskytovatelia finančných služieb musia prijať prísne bezpečnostné opatrenia na ochranu vašich osobných údajov pred hackermi a inými kybernetickými hrozbami.

Lepší prístup k finančným službám

Aplikácie využívajúce veľké dáta by mohli pomôcť, napríklad, mladému manželskému páru s nevelkou úverovou históriou doplniť si tenkú úverovú zložku a umožniť tak ľahšie získať pôžičky.

Podobne i mladí neskúsení vodiči, ktorí si nainštalujú telematické zariadenia vo vozidlách, by v prípade, že sa za volantom správajú zodpovedne, mohli získať výhody v podobe nižších poisťných poplatkov, keďže poisťovňa bude môcť sledovať a analyzovať ich šoférske návyky.

Ďalšie informácie o pravidlách ochrany osobných údajov v Európskej únii a o technológii veľkých dát nájdete tu:
<http://bit.ly/2oG2bel>